

CUPRINS

CAPITOLUL I

NOȚIUNI GENERALE DESPRE DREPTUL PENAL..... 5

TEMA 1 5

1. Considerații preliminare..... 5
 - a. Noțiunea de drept penal..... 5
 - b. Obiectul dreptului penal..... 6
 - c. Scopul și funcțiile dreptului penal..... 6
 - d. Caracterele dreptului penal. 7
 - e. Legăturile dreptului penal cu alte ramuri de drept și cu științele penale 8
2. Principalele școli și curente de politică penală..... 9
 - a. Epoca Antică 9
 - b. Epoca Medievală Timpurie și Medie 10
 - c. Școala clasică 11
 - d. Școala pozitivistă..... 12
 - e. Școala apărării sociale și a noii apărări sociale. 14
3. Evoluția dreptului penal român..... 16
 - a. Codul penal A.I. Cuza 16
 - b. Codul penal Carol al II-lea..... 17
 - c-e. Codul penal comunist. Etapa de tranziție. Noul Cod penal. 17

TEMA 2 20

4. Principiile fundamentale ale dreptului penal..... 20
 - a. Prezentare generală..... 20
 - b. Principiul legalității..... 21
 - c. Principiul umanismului 24
 - d. Infrațiunea ca unic temei al răspunderii penale 27
 - e. Principiul răspunderii penale personale 27
 - f. Principiul individualizării sancțiunilor de drept penal 28
 - g. Principiul prevenirii faptelor prevăzute de legea penală 29
5. Izvoarele dreptului penal 30
 - a. Aspecte introductive..... 30
 - b. Izvoarele dreptului penal la nivel național 33
 - c. Izvoarele dreptului penal la nivel internațional 35
6. Raportul juridic de drept penal 36
 - a. Structura raportului juridic penal..... 37
 - b. Durata raporturilor juridice penale. 38

CAPITOLUL II

LEGEA PENALĂ ȘI APLICAREA ACESTEIA ÎN SPAȚIU ȘI TIMP 41

TEMA 3 41

1. Legea penală 41
 - a. Categoriile de legi penale..... 41

b. Structura și categorii de norme penale.....	42
c. Interpretarea legii penale.....	45
2. Aplicarea legii penale în spațiu	46
a. Principiul teritorialității	46
b. Principiul personalității legii penale române	49
c. Principiul realității	50
d. Principiul universalității.....	50
e. Extrădarea	51
TEMA 4	59
3. Aplicarea legii penale în timp.....	59
a. Principiul activității legii penale.....	59
b. Principiul neretroactivității legii penale.....	61
c. Principiul retroactivității legii penale	61
d. Principiul ultraactivității legii penale temporare	62
e. Principiul aplicării legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor nedefinitiv judecate	62
f. Principiul aplicării legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive.....	64
CAPITOLUL III	
INFRAȚIUNEA.....	67
TEMA 5	67
1. Noțiunea de infracțiune	67
2. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii	68
3. Conținutul infracțiunii	72
CAPITOLUL IV	
FORMELE INFRAȚIUNII	84
TEMA 6	84
1. Aspecte generale	84
2. Actele preparatorii	85
3. Tentativa.....	86
4. Infracțiunea fapt consumat	89
5. Infracțiunea fapt epuizat	90
CAPITOLUL V	
UNITATEA DE INFRAȚIUNE	93
TEMA 7	93
1. Aspecte generale	93
2. Unitatea naturală de infracțiune	93
3. Unitatea legală de infracțiune	95

CAPITOLUL VI**PLURALITATEA DE INFRAȚIUNI..... 102****TEMA 8 102**

1. Aspecte generale 102
2. Concursul de infracțiuni 103
3. Recidiva 109
4. Alte cazuri când nu există recidivă 114

CAPITOLUL VII**PLURALITATEA DE INFRACTORI 119****TEMA 9 119**

1. Aspecte generale 119
2. Autoratul și coautoratul 121
3. Instigarea..... 124
4. Complicitatea..... 126
5. Participația improprie 128
6. Alte elemente generale privind tratamentul penal al participației 130

CAPITOLUL VIII**CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ CARACTERUL PENAL AL FAPTEI..... 133****TEMA 10 133**

1. Aspecte generale 133
2. Înlăturarea caracterului penal al faptei prin lipsa prevederii în legea penală 134
3. Înlăturarea caracterului penal al faptei prin lipsa pericolului social..... 135
4. Înlăturarea caracterului penal al faptei prin excluderea vinovăției 138
 - a. Legitima apărare..... 138
 - b. Starea de necesitate..... 142
 - c. Constrângerea fizică și constrângerea morală..... 144
 - d. Cazul fortuit. 145
 - e. Iresponsabilitatea..... 146
 - f. Beția. 147
 - g. Minoritatea făptuitorului..... 148
 - h. Eroarea de fapt. 150

CAPITOLUL IX**SANȚIUNILE ÎN DREPTUL PENAL..... 154****TEMA 11 154**

1. Prezentarea generală a sancțiunilor din Codul penal român..... 154
 - Caracterele sancțiunilor de drept penal. 155
 - Felurile pedepselor 156
2. Pedepsele principale aplicabile persoanei fizice 156
 - a. Aspecte generale privind pedepsele..... 156

b. Detențiunea pe viață	158
c. Închisoarea	160
d. Amenda	162
TEMA 12	164
3. Pedepsele complementare aplicabile persoanei fizice	164
a. Interzicerea unor drepturi	164
b. Degradarea militară	166
4. Pedepsele accesorii	167
a. Definiție și caracterizare	167
b. Aplicarea și executarea pedepselor accesorii	167
TEMA 13	170
5. Măsurile de siguranță	170
a. Aspecte generale privind măsurile de siguranță	170
b. Obligarea la tratament medical	175
c. Internarea medicală	178
d. Interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, o meserie ori o altă ocupație	180
e. Interzicerea de a se afla în anumite localități	181
f. Expulzarea străinilor	182
g. Confiscarea specială	183
h. Interdicția de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată	185
TEMA 14	194
6. Sancțiunile aplicabile persoanei juridice	194
CAPITOLUL X	
RĂSPUNDEREA PENALĂ A MINORULUI	197
TEMA 15	197
1. Aspecte generale	197
2. Măsurile educative	200
3. Pedepsele aplicabile minorului. Regimul și executarea acestora	203
CAPITOLUL XI	
RĂSPUNDEREA PENALĂ	207
TEMA 16	207
1. Considerații generale privind răspunderea penală	207
2. Principiile răspunderii penale	209
a. Legalitatea răspunderii penale	209
b. Principiul potrivit căruia infracțiunea este unicul temei al răspunderii penale	210
c. Principiul umanismului	211
d. Principiul răspunderii penale personale	211
e. Principiul unicității răspunderii penale (<i>non bis in idem</i>)	212

f. Inevitabilitatea tragerii la răspundere penală	212
g. Individualizarea răspunderii penale	213
h. Principiul prescriptibilității răspunderii penale	214
3. Înlocuirea răspunderii penale	214
a. Aspecte generale	214
b. Condițiile în care se poate dispune înlocuirea răspunderii penale	215
TEMA 17	218
4. Cauzele care înlătură răspunderea penală	218
a. Amnistia	219
b. Prescripția răspunderii penale	221
c. Lipsa plângerii prealabile	223
d. Împăcarea părților	226
CAPITOLUL XII	
APLICAREA ȘI EXECUTAREA PEDEPSELOR	229
TEMA 18	229
1. Individualizarea judiciară a pedepselor	229
a. Criteriile generale de individualizare a pedepselor	229
b. Circumstanțele atenuante	231
c. Circumstanțele agravante	236
d. Alte aspecte privind circumstanțele	241
TEMA 19	243
2. Individualizarea judiciară a executării pedepselor	243
a. Suspendarea condiționată a executării pedepsei	243
b. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	247
c. Executarea pedepsei la locul de muncă	249
d. Liberarea condiționată	252
TEMA 20	260
3. Cauzele care înlătură executarea pedepselor	260
a. Grațierea	261
b. Prescripția executării pedepsei	266
TEMA 21	272
4. Reabilitarea. Cauză care înlătură consecințele condamnării	272
a. Reabilitarea de drept	273
b. Reabilitarea judecătorească	275
BIBLIOGRAFIE	281
Anexă: Noul Cod penal (extras – Partea generală)	287